

Nota van toelichting

Inleiding

Bij de invoering van de Wet van 2 mei 1921, Stb. 702¹, tot wettelijke bescherming van het diploma voor ziekenverpleging waren er nog slechts weinig inrichtingen voor zwakzinnigen en bestond nog geen behoefte aan de opstelling van een wettelijke regeling voor de opleiding tot Z-verpleegkundige (verpleegkundige in de zwakzinnigenzorg). Eerst in de jaren na de Tweede Wereldoorlog kwam de zwakzinnigenzorg meer in de algemene belangstelling te staan en begon een adequate verpleging van de pupillen steeds meer de aandacht te vragen.

Op grond hiervan heeft in 1957 een aantal geneesheren-directeur van zwakzinnigeninrichtingen, in nauwe samenwerking met de toenmalige hoofdinspecteur, het prijzenswaardig initiatief genomen tot het ontwerpen van een opleiding zwakzinnigenzorg, de zogenaamde Z-opleiding.

Zij hebben daartoe een opleidingscommissie Z-opleiding in het leven geroepen, waarbinnen de structurele problemen en de inhoud van de opleiding werden bestudeerd. Er werd een leerplan ontworpen en een examenprogramma opgesteld, waarbij zowel de medisch-psychiatrische als de pedagogisch-psychologische en verpleegkundige aspecten in de opleiding werden betrokken.

De eerste opleidingen zijn in 1958 in een klein aantal inrichtingen aangevangen. Na een drie-jarige opleiding werden de eerste diploma's in 1961 uitgereikt, welke in een daartoe aangelegd register werden geregistreerd. Tot op heden zijn rond de 9300 diploma's geregistreerd, behaald in één van de meer dan 50 in de loop der jaren door genoemde opleidingscommissie erkende opleidingsinrichtingen. De opleidingscommissie is steeds zeer alert geweest ten aanzien van de ontwikkeling van de zwakzinnigenzorg en de daaruit voortvloeiende noodzaak de opleiding aan te passen. Naarmate de opleiding zich ontwikkelde en ook de kader- en docentenopleidingen voor de Z-verpleegkundigen toegankelijk werden, heeft de verpleging zich in genoemde sector meer en meer tot een zelfstandige discipline ontwikkeld.

Gezien de geschetste ontwikkeling werd het noodzakelijk een officiële opleidingsregeling in het leven te roepen welke evenals de regelingen voor de opleidingen tot A- en B-verpleegkundige op het niveau van een middelbare beroepsopleiding zou komen te liggen.

In de eerder aangehaalde wet is inmiddels het diploma Z-verpleegkundige opgenomen onder de diploma's welke de bevoegdheid verlenen tot het voeren van de titel van verpleegkundige met of zonder nadere aanduiding.

In 1973 heeft de toenmalige minister een Interdisciplinaire Werkgroep ingesteld welke tot taak kreeg:

- een voorstel tot wettelijke erkenning van een opleiding tot verpleegkundige in de zwakzinnigenzorg voor te bereiden;
- een regeling voor de opleiding te ontwerpen en de noodzakelijke overgangsmaatregelen voor te stellen.

Deze Werkgroep heeft in maart 1977 een concept-opleidingsregeling voor de Z-verpleegkundige uitgebracht, waarbij het werkveld betrokken is geweest.

Bij de opstelling van de onderhavige Regeling Opleiding diploma Z-verpleegkundige is met de ingediende voorstellen uiteraard zoveel mogelijk rekening gehouden, zij het dat de ontworpen Regeling is aangepast aan het model dat gebruikelijk is voor dergelijke regelingen, waarbij het eigen karakter van de opleiding echter vanzelfsprekend is gehandhaafd.

De Werkgroep is bij de opstelling van de concept-regeling van de volgende punten uitgegaan, welke naar de doelstellingen van de Z-opleiding leiden:

- een leerling-verpleegkundige moet vooral als leerling kunnen functioneren. Inmiddels is de positie van de leerling in de c.a.o. voor personeel werkzaam in de gezondheidszorg geregeld;

- het geven van een opleiding is niet een specifieke taak, maar een afgeleide taak voor een zwakzinnigeninrichting. In het kader van de vereiste kwaliteit van zorg zal de inrichting mogelijkheden voor de medewerkers moeten scheppen om zich meer deskundigheid eigen te maken;
- het opleidingsgebeuren mag de kwaliteit van de zorg niet negatief beïnvloeden.

Uit deze uitgangspunten vloeit als primaire doelstelling van de Z-opleiding voort het scheppen van voorwaarden welke leiden tot het optimaal functioneren van de Z-verpleegkundige. Dit houdt in dat kennis, vaardigheden en attitude de Z-verpleegkundige in staat moeten stellen de verschillende categorieën zwakzinnigen in verschillende omstandigheden integraal te begeleiden. Op grond van bovenstaande uiteenzetting, welke geheel wordt onderschreven, is er naar gestreefd in de opleidingsregeling het accent te leggen op de leerling en zijn leerproces in het kader van zijn leersituatie.

Tenslotte zij nog aangetekend dat de titel verpleegkundige ook in het kader van de zwakzinnigenzorg is gehandhaafd, uitgaande van de overweging dat verplegen is 'het systematisch begeleiden van een individu, gehandicapt dan wel bedreigd door een stoornis, met als doel dat deze mens onder optimale condities kan functioneren.'²

Algemeen

De volgende punten zijn essentieel voor de onderhavige regeling:

- de invoering van een introductieperiode van 6 weken waarin 110 van de 1060 lessen moeten worden gegeven;
- de invoering van een totaal aantal van 1060 lessen, waarbij tevens aandacht wordt besteed aan algemene en persoonlijkheidsvorming. Dit vak is expliciet opgenomen gezien de belangrijkheid hiervan. Uiteraard staat het de inrichtingen vrij deze vorming zo geïntegreerd mogelijk in de leersituatie op te nemen, mits zulks duidelijk tot uitdrukking komt in het leer- en werkplan;
- de noodzaak van de aanwezigheid van (een) praktijkbegeleider(s). Deze functionaris is niet verbonden aan één afzonderlijke eenheid. Dit houdt in dat hij is vrijgesteld van de in die eenheid te verrichten diensten, zoals die op het, voor het aan de eenheid verbonden personeel geldend dienstrooster zijn aangegeven. Hij is bij uitstek verantwoordelijk voor de kwaliteit van de opleiding. Hij moet er zorg voor dragen dat door middel van individuele begeleiding van de leerling het leerproces wordt geïntegreerd. Door deze begeleiding van de leerling in de praktijksituatie zal het mogelijk zijn het zelfstandig functioneren van de leerling op een eerder moment dan thans het geval is te bewerkstelligen. Het verenigen van de functie van paviljoenshoofd en praktijkbegeleider lijkt ongewenst, daar het paviljoenshoofd altijd de kwaliteit van de zorg voor de pupil zal moeten laten prevaleren, waardoor de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de opleiding op de tweede plaats zal dreigen te komen;
- het expliciet opnemen in het vakkenpakket van de algemene en persoonlijkheidsvorming, welk punt reeds eerder is behandeld;
- het invoeren van keuzevakken naast de verplichte vakken. Deze vakken kunnen worden gebruikt ter verdieping of aanvulling van de in de Regeling genoemde vakken. Ook kan een deel van de uren gebruikt worden voor het verwerven van meer kennis en vaardigheden, welke noodzakelijk kunnen zijn voor het werken op een (min of meer) gespecialiseerde afdeling, indien een inrichting daarover beschikt;
- de invoering van een Overzicht Praktische Opleiding, waarvan het administratieve gedeelte vrijwel gelijk is aan dat van de Overzichten voor de opleidingen A- en B-verpleegkundige en voor de opleiding tot het diploma Ziekenverzorging. Het is niet de bedoeling dat de leerling in dit Overzicht wordt beoordeeld. Door de aftekening van de verrichte vaardigheden verkrijgt de leerling inzicht in zijn vorderingen tijdens de opleiding;
- de invoering van een eindgesprek aan de hand van een werkstuk of bestaande in het bespreken van een gefingeerde pupil;
- de instelling van een Permanent Adviesorgaan, onder voorzitterschap van de hoofdinspecteur, waarin vertegenwoordigers uit de zwakzinnigenzorg alsmede een onderwijskundige zitting zullen hebben. De laatste functionaris is opgenomen omdat aan de opleiding belangrijke didactische aspecten zijn verbonden. Gezien zijn

taak behoeft deze onderwijskundige niet werkzaam te zijn in de zwakzinnigenzorg.

De taak van het Orgaan dat bij een afzonderlijk besluit zal worden ingesteld, zal bestaan uit het gevraagd en ongevraagd adviseren van de hoofdinspecteur inzake opleidingszaken, zodat de opleiding voortdurend aan de ontwikkelingen aangepast kan blijven. Aan de hand van het besprokene in dit Orgaan zal de hoofdinspecteur voorstellen tot wijziging of aanpassing van de Regeling aan de Minister kunnen voorleggen.

Aangezien de opzet van de ontwikkelde regeling omvangrijke financiële consequenties met zich mede zal brengen, welke bij een algehele invoering zwaar op het budget van de inrichtingen zouden komen te drukken, is besloten de opleiding fasegewijze in te voeren. In verband hiermede zullen de volgende beperkingen worden aangelegd:

- de getalsverhouding tussen verpleegkundigen in dienstverband en leerlingen welke voor de toekomst op een percentage van 50:50 is gesteld, zal voorshands gehandhaafd blijven op een percentage van ten minste 40:60;
- de getalsverhouding praktijkbegeleider-leerling, welke voor de toekomst gesteld is op 1:16 zal voorshands ten minste 1:29,5 bedragen;
- van de in de Regeling genoemde vakkenpakketten zal in 1978 60% worden gerealiseerd, in die zin dat het aantal uren voor het theoretische gedeelte ongewijzigd gehandhaafd blijft; de vermindering geldt slechts voor de vakkenpakketten vermeld in artikel 21, tweede t/m vierde lid.

In 1979 zal een uitbreiding tot 80% van de vakkenpakketten plaatsvinden, terwijl in 1980 de voorwaarden volledig zullen worden gerealiseerd.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 2, tweede lid, onder c

De in dit lid gevolgde indeling is ontleend aan een indeling, zoals deze door A. J. Celebrezze e.a. werd gegeven in 'An introduction to mental retardation'. Deze indeling heeft algemeen ingang gevonden.

Artikel 3

Aangezien kleinere inrichtingen bezwaarlijk waarborgen kunnen bieden voor een continue opleiding, is in dit artikel de mogelijkheid geschapen die inrichtingen in de gelegenheid te stellen continu leerlingen aan te nemen, mits zij de opleiding in dit geval in combinatie met andere inrichtingen doen plaatsvinden. Uiteraard zal aan de gestelde voorwaarden in de onderhavige regeling moeten worden voldaan. Aan de Minister is de mogelijkheid gelaten aan de samenwerkingsverbanden bepaalde voorwaarden te stellen.

Artikel 4

Ter zake van de goedkeuring als in dit artikel bedoeld zal de thans gevolgde praktijk worden neergelegd in een Besluit Regeling Centrale Scholen voor Verpleegkundige en Verzorgende Beroepen, dat thans in voorbereiding is.

De mogelijkheid de gehele opleiding in het kader van de Wet op het voortgezet onderwijs onder te brengen, hetzij met praktijkleerperioden in de inrichting, hetzij in een middelbare opleiding verpleegkundigen (m.b.o.-v.), is buiten het kader van dit besluit gehouden.

Artikel 5, eerste lid, onder a

De staf van de inrichting is multidisciplinair samengesteld ten einde op deze wijze waarborgen te scheppen dat een adequate vertegenwoordiging van de diverse behandelings- en begeleidingsdisciplines aanwezig is. Hoewel in een kleinere inrichting niet alle stafleden in volledig dienstverband aan de inrichting kunnen worden verbonden, moet evenwel als minimum worden gesteld dat een inrichting met 150 plaatsen (het minimumaantal benodigd voor de aanwijzing als opleidingsinrichting) moet beschikken over een verpleegkundige in volledig dienstverband, die leiding geeft aan de verplegingsdienst.

Artikel 5, eerste lid, onder b

Met de bedoelde verpleegkundigen worden beoogd degenen, die na een gekwalificeerde opleiding betrokken zijn bij de directe begeleiding van de pupillen. In dit verband wordt gedacht aan functionarissen in het bezit van één der volgende diploma's: m.b.o.-v, h.b.o.-v, m.b.o.-i.w., h.b.o.-i.w.

In de gegeven getalsverhouding is de praktijkbegeleider niet medegerekend, omdat deze, zoals in het algemene deel van de toelichting reeds is vermeld, geen deel uitmaakt van het afdelingspersoneel.

Voor wat de getalsverhouding 40:60 betreft, zij verwezen naar de fasegewijze invoering van de regeling, vermeld in het algemene deel van de toelichting.

Artikel 5, eerste lid, onder c, en tweede lid

Voor het vervullen van de functie van hoofd van de opleiding gaat de voorkeur uit naar een Z-verpleegkundige, in het bezit van een diploma van één der opleidingen voor docenten in de verpleegkunde.

Indien bepaalde inrichtingen een onderwijskundig geschoolde functionaris verkiezen boven een Z-verpleegkundige, zal deze ten minste een éénjarige ervaring op het terrein van de zwakzinnigenzorg moeten bezitten. Bovendien zal de verpleegkundige inbreng gewaarborgd moeten zijn.

Artikel 5, eerste lid, onder d en e

Op de hier genoemde onderdelen wordt nader teruggekomen bij de toelichting op artikel 23, eerste t/m derde lid.

Artikel 5, vierde lid

Hoewel het hoofd van de opleiding belast is met de leiding van de opleiding zal de directie van de inrichting de verantwoordelijkheid voor het goed functioneren van de opleiding moeten dragen. Wanneer de opleiding in combinatie met andere inrichtingen in samenwerkingsverbanden wordt gegeven, berust deze verantwoordelijkheid bij de directies der deelnemende inrichtingen gezamenlijk.

Indien de opleiding in samenwerking met een centrale school wordt gegeven, hangt het af van de afspraken tussen de directie(s) van de inrichting(en) en de school, hoe de verantwoordelijkheid is verdeeld. Daar zal bij de goedkeuring ex artikel 4 op worden gelet.

Artikel 10, eerste lid

In de opleiding-oude-stijl was de toegangsleeftijd op 16 jaar gesteld. Ter aanpassing aan de toelatingseisen voor de opleidingen A- en B-verpleegkundige is de toelatingsleeftijd gesteld op 17 jaar en 7 maanden.

Artikel 10, tweede lid

Bij uitzondering zijn degenen die het in dit lid genoemde diploma zwakzinnigenzorg-assistent voor 1980 zullen hebben behaald, vrijgesteld van het volgen van de eerste twee semesters, al zijn betrokkenen niet in het bezit van één der diploma's, getuigschriften of bewijzen als vermeld in bijlage 1 van deze regeling. Evenmin wordt gevraagd naar een geschiktheidsverklaring of naar een gemiddelde van 7 bij het eindexamen zwakzinnigenzorg-assistent.

Deze uitzondering is te beschouwen als een handreiking aan de Z.A.-gediplomeerden voor wie, volgens de nieuwe regeling, geen carrière-opbouw meer te verwezenlijken zou zijn zonder de geschetste instroommogelijkheid.

Na 1980 zal genoemde opleiding niet meer onder toezicht van de vergadering van directeuren van zwakzinnigeninrichtingen worden gegeven.

Artikel 13

Het gestelde in dit artikel heeft ten doel methodisch-didactische garanties te scheppen dat het leer- en werkplan, inhoudelijk en onderwijskundig, verantwoord is opgezet, hetgeen inhoudt dat het leerproces, de praktische vaardigheden en de attitudevorming geïntegreerd moeten zijn.

Artikel 14

De opleiding is in plaats van in leerjaren verdeeld in semesters, welk begrip gemakkelijker hanteerbaar is bij de opzet van de opleiding. Het is namelijk de bedoeling dat aan het einde van elk semester van 26 weken voortgangstoetsingen worden afgenomen, terwijl ter afsluiting van het zesde semester een eindgesprek wordt gehouden.

Door deze toetsingen kunnen de opleidingsresultaten van de individuele leerlingen regelmatig worden geëvalueerd. De introductieperiode is bedoeld om de leerlingen in de gelegenheid te stellen kennis te maken met de werk- en leefsituaties in de inrichting waarin zij de opleiding zullen volgen. Voorts zal tijdens deze periode 'het schrik-effect' bij de confrontatie met zwakzinnigen zoveel mogelijk moeten worden opgevangen. In deze introductieperiode moeten 110 lesuren van de in totaal 1060 uren worden gegeven.

Artikel 17, derde t/m achtste lid

Onder 'dagen' worden in het onderhavige lid 'volledige werkdagen' verstaan, zodat dagen waarop gedeeltelijk is gewerkt, beschouwd worden als volledige onderbrekingsdagen.

In verband met buitengewone omstandigheden welke zich voor een leerling kunnen voordoen, is voor hem de mogelijkheid geopend ontheffing aan te vragen van de gestelde voorwaarden ten aanzien van de onderbreking van de opleiding. Bij het in dezen te voeren beleid wordt rekening gehouden met het totaal aantal dagen, gedurende welke de opleiding in de voorgaande leerjaren onderbroken is geweest.

Artikel 18

Het lijkt nuttig in verband met eventuele toekomstige ontwikkelingen de mogelijkheid van het instellen van experimenten in de regeling open te stellen. Uiteraard zullen de voorstellen tot de instelling van een experiment volledig uitgewerkt moeten zijn en van een financiële toelichting zijn voorzien. Op grond van artikel 5 van de wet kan een experimentele opleiding in het kader van dit besluit uitmonden in het diploma Z-verpleegkundige.

Artikel 20, tweede t/m vierde lid

Het is de bedoeling dat ook in de avonduren en tijdens de weekeinden praktijkbegeleiding wordt gegeven. Dit houdt in dat de praktijkbegeleiders evenals de leerlingen onregelmatige werktijden zullen hebben, waarin ook weekeinden zijn opgenomen.

De groepsgrootte van 20 leerlingen zal met enige soepelheid moeten worden gehanteerd. Een afwijking van 10% naar beide kanten lijkt verantwoord. Bij de vaststelling van de getalsverhouding tussen praktijkbegeleider en leerling is van het standpunt uitgegaan dat de leerling gemiddeld drie kwartier per dag persoonlijk begeleid dient te worden. Voor de verhouding in 1978 wordt verwezen naar het gestelde ten aanzien van de fase-gewijze invoering van de opleiding in het algemene deel van de toelichting.

Artikel 21

De in dit artikel bedoelde lesuren worden beschouwd als werktijd. De lesuren worden gegeven in bloksysteem, met uitzondering van de klinische lessen en de besprekingen over de pupillen.

De onderhavige Z-opleiding wordt gekenmerkt door de volgende drie essentiële aspecten:

- het theoretisch onderwijs
- het praktisch onderwijs
- de algemene en persoonlijkheidsvorming.

In het totaal van het vakkenpakket is de Z-verpleegkunde bij uitstek het vak dat ertoe bijdraagt de leerling zich datgene te doen eigen maken, dat noodzakelijk is om, aansluitend aan de mogelijkheden van de pupil, hem die verpleging te geven welke hem in staat stelt zo optimaal mogelijk te functioneren. Gezien de belangrijkheid van dit vak is een leerstofomschrijving Z-verpleegkunde opgesteld, welke als bijlage 2 bij de regeling is gevoegd.

De vakken psychopathologie en logo- en akoepedie worden in dit verband tot het agogisch pakket gerekend,

omdat zij in de zwakzinnigenzorg over het algemeen voornamelijk met betrekking tot de agogische benadering tot hun recht moeten komen. Ten aanzien van het praktisch onderwijs wordt opgemerkt dat onder begeleidingsprocessen vooral de individuele begeleiding wordt verstaan, waarbij gedacht wordt aan de leerling in zijn situatie met de pupillen. Aangezien ook het verwerven van een juiste attitude van bijzonder belang voor de leerling is, vormen de vakken, genoemd onder de algemene en persoonlijkheidsvorming, te zamen mede één van de hoofdaspecten van de opleiding. De praktijkbegeleider zal bij het onderwijs een belangrijke rol spelen. Hij zal de leerling moeten helpen de integratie van theorie, praktijk en algemene en persoonlijkheidsvorming tot stand te brengen. Hierbij zal hij richting moeten geven aan het goed functioneren van de leerling door het houden van gesprekken met het kader, respectievelijk de leiding van een afdeling. De praktijkbegeleider is primair verantwoording schuldig aan het hoofd van de opleiding. Het is uiteraard wenselijk dat de praktijkbegeleider zijn werkzaamheden regelt in overleg met het hoofd van de afdeling.

De hierboven uiteengezette wijze van begeleiding valt voor een deel samen met het praktisch onderwijs.

De keuzevakken werden reeds in het algemene deel van de toelichting behandeld.

Hierbij wordt een matrix opgenomen, die een nadere, overigens niet verplichte, indeling in lessen geeft.

Over de voorlopige ervaringen in 1978 van het aantal uren voor de vakkenpakketten in het tweede t/m vierde lid, in verband met de fase-gewijze invoering van de opleiding, is reeds in het algemene deel van de toelichting gesproken.

Artikel 23, eerste lid

Wat het gestelde onder a betreft, kan worden opgemerkt dat middels een ontheffing krachtens het derde lid verpleegkundigen, in het bezit van het diploma Z-verpleegkundige, die één der docentenopleidingen volgen, eveneens met het geven van lessen kunnen worden belast. Indien betrokkenen de docentenopleiding met onvoldoende resultaat beëindigen, zal de bevoegdheid voorlopig voor één jaar worden gecontinueerd.

Indien na afloop van dit jaar het resultaat van de opleiding wederom onvoldoende is, zal de bevoegdheid tot lesgeven moeten worden ingetrokken.

De onder b bedoelde verpleegkundigen zullen in het algemeen incidenteel als gastdocent bij de opleiding worden betrokken.

Ten aanzien van de pedagogen, vermeld onder c, wordt opgemerkt dat hier bedoeld zijn pedagogen met ten minste een tweedegraads bevoegdheid. Tot de docenten, vermeld onder c, kunnen ook worden gerekend degenen die deskundig zijn op een bepaald vakgebied, zoals de fysiotherapeut, de logo- en akoepedist.

Bij de verschillende vakken is niet expliciet vermeld door welke docenten deze gegeven moeten worden. Aan de inrichtingen is de vrijheid gelaten hierover zelf te beslissen. De kwaliteit van de opleiding is gewaarborgd door het bepaalde in artikel 13, waarin de overlegging van een leer- en van een werkplan verplicht is gesteld.

Artikel 23, tweede lid

Hoewel in dit lid een aantal opleidingen wordt genoemd welke de bevoegdheid verlenen tot het geven van persoonlijkheidsvorming zijn nog vele andere opleidingen denkbaar, welke ook deze bevoegdheid verlenen. Wat docenten betreft die met goed gevolg een doktoraalstudie pedagogiek of psychologie hebben voltooid, verdient het aanbeveling diegenen aan te stellen die als bijvak sociale pedagogie, respectievelijk sociale psychologie in hun studie hebben gekozen.

Artikel 23, derde lid

De duur van de ontheffing zal ten hoogste drie jaar bedragen.

Artikel 24, eerste lid

Voor het doel van het Overzicht Praktische Opleiding zij verwezen naar het ter zake gestelde in het algemene deel van de toelichting.

Artikel 24, tweede lid

Voor de verdeling van de verschillende vaardigheden over de diverse categorieën wordt verwezen naar het onderdeel 'Overzicht Praktische Vaardigheden' van het Overzicht Praktische Opleiding dat als bijlage 3 bij de Regeling is gevoegd.

Artikel 25

Voor het doel van de introductieperiode wordt verwezen naar de toelichting welke bij artikel 14 is gegeven.

Artikel 26

De voortgangstoetsingen vinden elk semester plaats, omdat het noodzakelijk wordt geacht dat de leerlingen steeds weer doordrongen worden van het belang van de integratie van de leerstof en de praktische vaardigheden. Bovendien bereiden deze toetsingen de leerlingen voor op het eindexamen, waar zij in een eindgesprek blijf moeten geven de stof geïntegreerd te kunnen benaderen.

De beoordeling van de voortgangstoetsingen moet op een speciale verklaring waarvan het model door de hoofdinspecteur is vastgesteld, worden vastgelegd, aangezien, zoals eerder vermeld, geen beoordelingen meer in het Overzicht Praktische Opleiding worden opgenomen.

Bij elke voortgangstoetsing wordt een afzonderlijke beoordeling gegeven omtrent de theoretische en praktische kennis van de in het voorafgaande semester behandelde leerstof, alsmede omtrent de verworven kennis van en attitudevorming met betrekking tot de algemene en persoonlijkheidsvorming.

Artikel 31, tweede lid, onder a

Voor de overgang van het eerste naar het tweede semester behoeft nog geen verklaring inzake de geschiktheid voor het beroep te worden ingevuld, aangezien de leerling die zich aan de gehele gang van zaken in een zwakzinnigeninrichting heeft moeten leren aanpassen, nog onvoldoende in staat is geweest de geschiktheid voor het beroep te tonen.

Artikelen 33 t/m 40 (Het eindexamen)

In deze artikelen is het eindexamen aan het einde van het zesde semester geregeld. Voor de toelating tot het examen is het noodzakelijk dat de leerling geschikt is verklaard voor het beroep van Z-verpleegkundige. Het eindexamen, waarvan de duur 30 minuten bedraagt, wordt afgenomen in de vorm van een eindgesprek, aan de hand van een door de kandidaat gemaakt werkstuk over een onderwerp de Z-verpleegkunde betreffend, dan wel aan de hand van een bespreking over een gefingeerde pupil. Ten aanzien van bovenstaande examenonderwerpen verdient het aanbeveling dat de leerling reeds tijdens de opleiding ervaring opdoet zowel met het opstellen van een werkstuk als met het hanteren van een bespreking met een gefingeerde pupil.

Bij het examen van elke kandidaat is een door de minister aangewezen geëngageerde aanwezig.

Indien de kandidaat de voorkeur geeft aan een bespreking over een pupil, ontvangt hij een half uur vóór het eindgesprek de gegevens over de gefingeerde pupil.

Het wordt aan de inrichting overgelaten de docent-examinator aan te wijzen die het meest in aanmerking komt om aan het afnemen van het eindgesprek deel te nemen. In bepaalde gevallen kan de praktijkbegeleider, die ook als examinator optreedt, door een paviljoenshoofd of door een kaderlid worden vervangen. Een en ander is afhankelijk van de inhoud van het werkstuk en de werksituatie van de kandidaat.

De bedoeling van dit eindgesprek is dat wordt nagegaan of de kandidaat de aangeboden leerstof tijdens de gehele opleiding en de praktische situaties zodanig geïntegreerd heeft verwerkt dat hij in staat kan worden geacht als zelfstandige Z-verpleegkundige te functioneren.

Hierbij is ook de beoordeling van de attitude van de kandidaat van belang.

De taken van de examencommissie zijn in een afzonderlijk examenreglement (bijlage 4) opgenomen. De taken en bevoegdheden van de geëngageerden zijn eveneens in een afzonderlijke instructie geregeld (bijlage 5).

Bij de eindbeoordeling van de kandidaat, welke plaats vindt binnen de daartoe ingestelde gesprekscommissie,

waarbij uiteraard ook de gecommiteerde aanwezig is, worden mede betrokken de beoordelingen van de gesprekken aan het einde van het tweede en van het vierde semester, welke tot doel hadden na te gaan in hoeverre de leerling in staat was de stof geïntegreerd te benaderen.

De kandidaat is geslaagd indien het eindgesprek met de beoordelingen van bovengenoemde gesprekken met goed of voldoende is beoordeeld. Bij verschil van mening beslist de gecommiteerde.

In de desbetreffende artikelen is uitdrukkelijk gesteld dat een kandidaat die tweemaal voor het eindexamen wordt afgewezen, van het vervolgen van de opleiding in de betrokken inrichting of inrichtingen is uitgesloten. Tussen elke afwijzing ligt een semester.

Artikel 45

De wijze van samenstelling van het Permanent Adviesorgaan alsmede zijn taak zijn reeds uitvoerig besproken in het algemene deel van deze toelichting.

Overgangsbepalingen

De opleidingsinrichtingen en centrale scholen welke reeds waren erkend, behoeven geen nieuwe erkenning onder de onderhavige regeling; zondig worden de voorwaarden, aan de oude erkenning verbonden, bijgesteld. Aangezien de kwaliteit van de examens diploma Z, afgenomen na 1 januari 1961, onder toezicht van de vergadering van directeuren van zwakzinnigeninrichtingen en geregistreerd door de desbetreffende opleidingscommissie, op een verantwoord peil ligt, kunnen de na 1961 afgegeven diploma's in een daartoe te nemen besluit op grond van artikel 5 der Wet gelijke titelbescherming geven als diploma's, verworven ingevolge de nieuwe Regeling. Daarbij zal ervan worden uitgegaan dat de eerstgenoemde diploma's door de hoofdinspecteur zijn geregistreerd. Een en ander houdt in, dat voor leerlingen die nog in opleiding zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit besluit, geen bijzondere regeling behoeft te worden getroffen.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid en Milieuhygiëne,

E. Veder-Smit.

¹⁾ Laatstelijk gewijzigd bij de Wet van 8 juni 1977 (Stb. 397).

²⁾ Zie in Verslagen en Mededelingen Volksgezondheid nr. 24, 1969, 'Het rapport over de hogere beroepsopleiding voor verplegenden'.